

UPPSALA RADIOKLUBB 50/90 ÅR

En skrift om Uppsala Radioklubbs historia från 1923 till 2013

Historien om Uppsala Radioklubb från 1923 till 2013

Eller... inte visste vi att det var en så anrik och gammal radioklubb.

Vi beslutade oss på ett möte för att ansluta klubbens signal till Logbook of The World (LoTW). Då framkom att vi inte visste när klubben bildades. Vad vi däremot visste var att den funnits i någon form redan på 1920-talet. Efter lite frågande runt i amatörradiovärlden började hjulen snurra och följande blev resultatet.

SSA:s arkivarie Eric SM6JSM fick fram följande uppgifter.

Uppsala radioklubb bildades den 5 december 1923. Det innebär att klubben under 2013 firar 90 år. Förste ordförande var ingenjör Orvar Sturzen-Becker och förste sekreterare Robert Zaine, musikhandlare. Av dessa två blev senare Zaine radioamatör med callen SMTL.

Radioklubbens inriktning var som nästan överallt i Sverige att komma i gång med rundradiosändningar på mellanvåg. Först ut med amatörcertifikat var urmakare Knut Hansson (SMYP). Enligt professor Barany (SMRS) sände han rundradio redan 1924, men var "så intresserad av radio att han ägnade så mycket tid häråt att urmakeriet gick omkull"!

Det finns en förteckning över medlemmarna i "Svenska radioklubbens Upsala Avdelning" som URK även kallades (så gott som alla lokala radioklubbar var medlemmar i Svenska Radioklubben – ungefär som SK5DB hör till SSA i dag). Listan finns på SK5DB:s hemsida – plus en version av denna artikel.

Den 17 december 1926 fick Uppsala Radioklubb sitt sändartillstånd och signalen SMRM, (distrikts siffror tillkom först efter Atlantic City-konferensen i USA 1929). Första gången SMRM förekommer i Kungl. Telegrafstyrelsens "callbok" är den 19 april 1927. Klubben betalade sin licens t.o.m. 1940. I callboken av den 15 mars 1940 – den sista som kom ut före 1946 – står SM5RM kvar. I den första förteckningen efter världskriget, daterad den 1 juni 1946 står klubben kvar, men är struken med penna. I stället har det för hand skrivits "SM5RM, Olof Fridman, Stockholm" som tilldelades signalen i slutet av 1946.

Som kuriosas kan nämnas att enligt statistik sammanställd av Kungl. Telegrafstyrelsens Radiobyrå hade Uppsala den 31 Maj 1926 81,625 innevånare. Antalet rundradiolicenser var 699, motsvarande 8,6 licenser per 1000 innevånare. Den 15 januari 1927 hade antal licenser vuxit till 5,152, motsvarande 63,1 licenser per 1000 innevånare.

Uppsala Radioklubb började officiellt sända rundradio den 1 oktober 1926. "Sändaren var enkel men uppfyllde tidens krav och var i drift till slutet av 40-talet" (Hämtat ur häftet "Uppsala påringt", framtaget i samband med en utställning med samma namn 1986).

Nuvarande SK5DB.

I 1968 års E:22 (callbok) finns inga klubbssignaler. Den 15 juni 1970 publicerades nästa callbok, och då är c:a 80 klubbssignaler med, bl.a. SK5DB. Ansvarig var Lennart Lönnquist (nu SM6CLU) och adressen var S:t Johannesgatan 23 4tr. Exakt datum för klubbens bildande går ej att få fram. Att SK5DB blev medlem i SSA den 12 mars 1970 är däremot helt säkert. Klubben tycks ha haft postadressen Box 12006 (Uppsala 12) några år, tills adressen den 8 januari 1981 ändrades till c/o Bert Eriksson, Lökgatan 7.

Ett av de äldsta QSL-korten i arkivet kommer faktiskt från Uppsala SMWQ E af Ekenstam. Det är ett kort från den 19 september 1925 efter ett qso med SMUF i Vadstena på ca 85 meters våglängd.

Som komplement till ovanstående har Ulf SM1EEG skrivit följande.

Jodå, jag vet en hel del om signalen SK5DB – det var nämligen jag som valde den! ;-)

Jag var ordförande i Uppsala Radioklubb (URK) i slutet av det glada 60-talet och under den tiden beslöt vi att ordna en klubbstation. Vi hyrde då ett rum högst uppe i det gamla KFUM-huset intill Fyrisån i Uppsala. (S:t Johannesgatan 23 4tr. /Reds. anm.) Jag vet inte vad som äger rum där i dag, men huset står naturligtvis kvar. Det ligger nere vid ån mellan Skolgatan och St: Johannesgatan, dvs. snett bakom anrika Ofvandals konditori.

Jag var aktiv i bl.a. en studentförening där jag hade lärt mig att ideella föreningar kunde ansöka om lotterier. När tillståndet var klart hyrde man sedan in sig hos en dam som hade en lottkiosk vid ingången till det gamla Tempohuset vid Stora Torget i Uppsala (nuvarande Åhléns). Hon tog en mindre del av vinsten i arvode/hyra och ordnade också vinsterna, varefter föreningen fick resten. Det betydde i klartext att vi fick in ett par tre tusenlappar per år, vilket var ganska bra på den tiden. Vi fick därför en rejäl skjuts på klubbekonomin och kunde besluta om att försöka ordna en klubblokal, dvs. en stationslokal. För klubbmötena hyrde vi in oss extra i någon av KFUM:s samlings-salar. Jag var den som skrev hyreskontraktet med KFUM.

När det var dags för antennuppsättning på taket var det ett par glada gossar som ställde upp, om jag inte minns fel var den ene Guge/BYA.

När det var dags att ordna klubbsignalen tog jag kontakt med dåvarande Televerket och den legendariska damen Britt Taxén. Jag minns t.o.m. telefonsamtalet! Jag ringde från en studentförening på S:t Larsgatan (en källarlokal). Jag fick ett par alternativ, och jag satt och tyst visslade alternativen på CW för mig själv, och valde till slut just SK5DB. Jag minns att jag tyckte den dels var den lättaste på CW (tyvärr mins jag inte alternativen), dels tyckte jag att suffixet DB (decibel) kunde passa fint för en amatörradioklubb.

Min salig fader hade ju Gulfmacken hemma i Östervåla, via honom beställde jag hem stationsskylten, vilken jag är ”pappa” till. (*den finns kvar än i dag red.*)

Men om tidpunkten är jag en aning osäker, vi höll SSA årsmöte i Uppsala, och tydligen var det 1970 vilket jag kan se att ni har fått fram redan. Då hade vi nog haft signalen i några år.

En liten kuriositet är att jag vill minnas Lennart, SM6CLU som var vice ordförande då. Han läste teologi och blev präst och sedermera kontaktsprost, och jag läste juridik. Men ”outgrundliga äro Herrens vägar”- något år senare (1971) bytte jag bana och blev präst och kontraktsprost jag med. Så kan det gå.

Om jag nu minns rätt fick vi SK5DB signalen kring 1968 – 69, men det har jag inte dokumenterat. Det är en s.k. kvalificerad gissning. Det var definitivt tidigast 1967.

Med vänliga hälsningar från södra delen av ”ön mitt ute i Östersjön”!

Ulf – SM1EEG. Ex SM5EEG, SM3EEG

Följande text vidimerar att det är jämt 50 år 2013.

Rune SM5CUI fick fram följande.

Jag har fortsatt bläddra i gamla QTC och följande avslöjas:

Nr.4 1973 sid. 140 under ”Från distrikten SM5” URK Uppsala Radioklubb kan man bl.a. läsa:

”En VHF sektion har bildats och intresset verkar stort” (Minns jag väl, då jag var en av de drivande) Vid letande i gamla tidningslägg har man funnit att den första radioklubben i Uppsala bildades för jämnt 50 år sedan.

Denna avsomnade och återupstod och nuvarande URK bildades för 10 år sedan

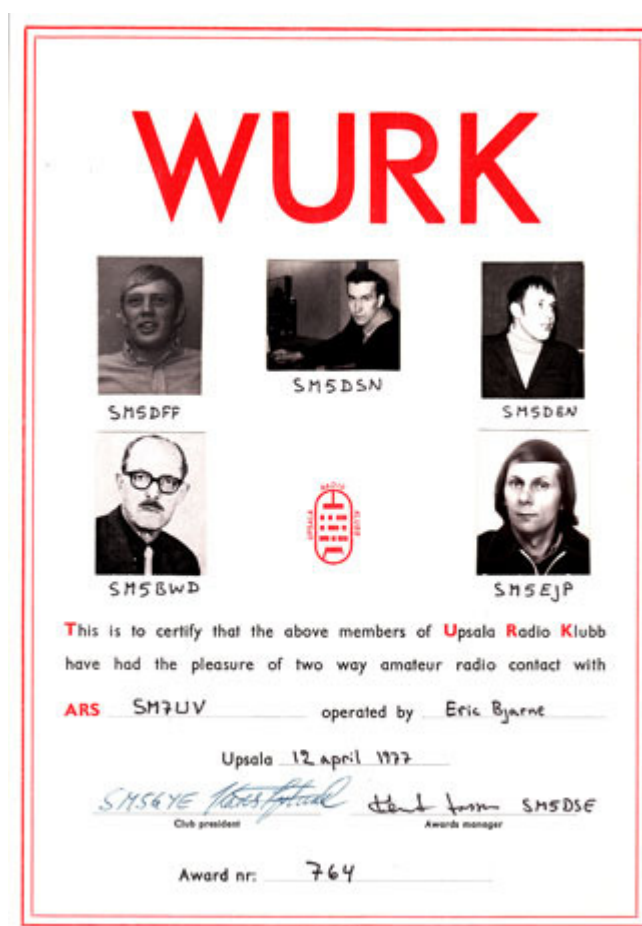
Klubben funderar på något slag av jubileum under 1973.
Ordförande har varit SM5CHV och sekreterare SM5EPM”
Vad jag kan förstå bör då nuvarande URK vara 50 år i år (2013) och första klubben 90 år.

73 de Rune SM5CUI

Rune har i sin ägo genom arv denna vackra klocka, känner ni igen namnet på urtavlan?

Urmakare Knut Hansen SMYP kunde sina saker ser det ut som.

Rune -CUI reagerade så här när han läste texten ovan:

Det är ju helt otroligt. När jag läste andra stycket om urmakare Knut Hansen, gick jag och tittade på väggklockan som hänger på andra sidan väggen om mitt shack.

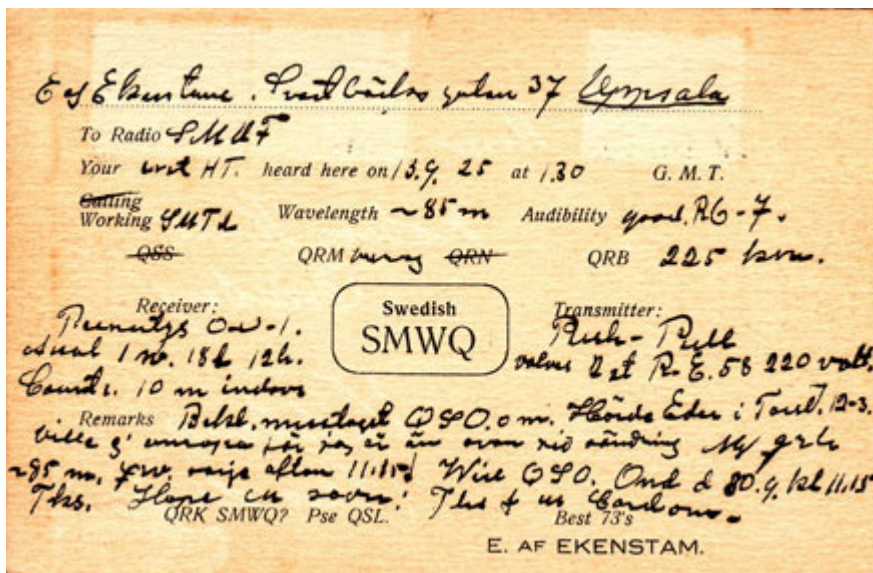
Jag bifogar två kort på den, så kan ni själva beundra klockan. (Vilket vi gärna gör)

Man kan tro att det är en värdefull guldlocka, men istället är den gjord helt i trä med lösa delar som kan plockas av !

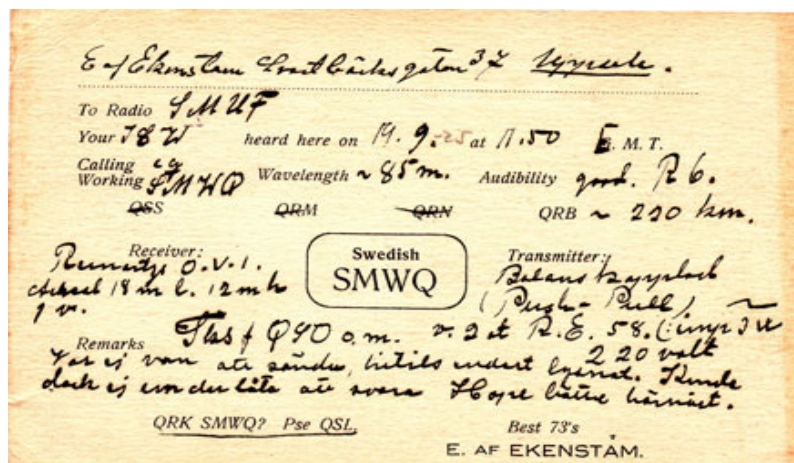
URK hade en tid ett diplom, WURK, som man kunde söka om man kört fem medlemmar. Här en kopia från SSA-arkivet översänt av Eric Lund SM6JSM.

Några av de tidiga qslkortet som kom från/till Uppsala var enkla postkort men säger ändå mycket än i dag.

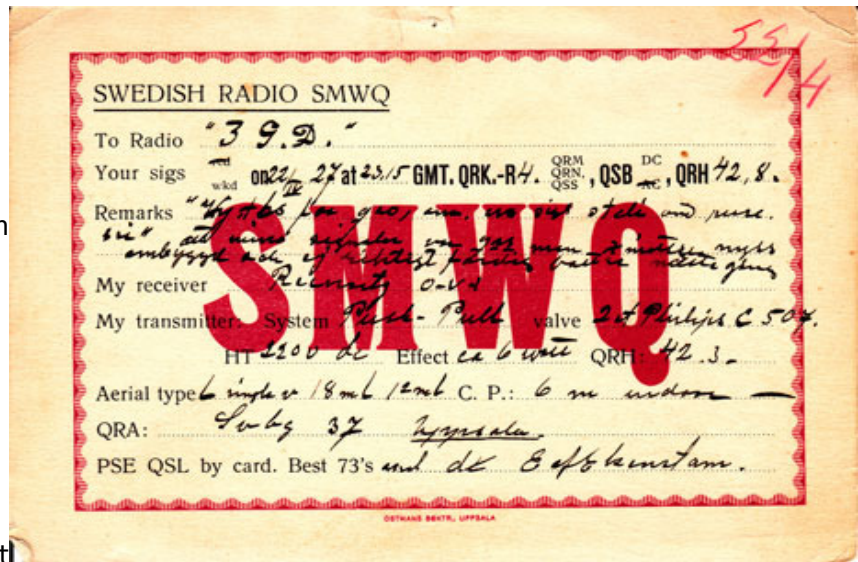
- bifogar härmed först ett gammalt QSL-kort från SMWQ, Uppsala, från den 13 september 1925. Studerar man det riktigt noga ser man att det faktiskt är en lyssnarraport. SMWQ har hört ett QSO mellan SMUF i Vadstena och SMTL, Robert Zaine i Uppsala.

- Detta QSL från SMWQ är för ett QSO med SMUF i Vadstena, sex dagar senare än lyssnarkortet ovan, den 19 september 1925. Någon har med blyerts skrivit "-25" efter datomet. Av poststämpeln på baksidan av kortet framgår dock med all tydlighet att QSL-kortet är postat den 24 september 1925. Ett QSO kan näppeligen ha ägt rum efter poststämpelns datum...

Här är ännu ett QSL från SMWQ. denna gång från 1927. Han har ändrat design på kortet men bor kvar på Svartbäcksgatan 37. Det intressanta med detta kort är att han har kört en svensk pirat (SMGD), och är fullt medveten om det. På framsidan står det "To Radio 3 GD". På baksidan kan man läsa, om man har tålamod med hans skrivstil, följande bland annat:

"Edert 'stations call' förvånade mig i början. Jag hörde nog rätt men var ej säker för det föreföll mig utpräglat "SM" och till G har vi ej hunnit än!"

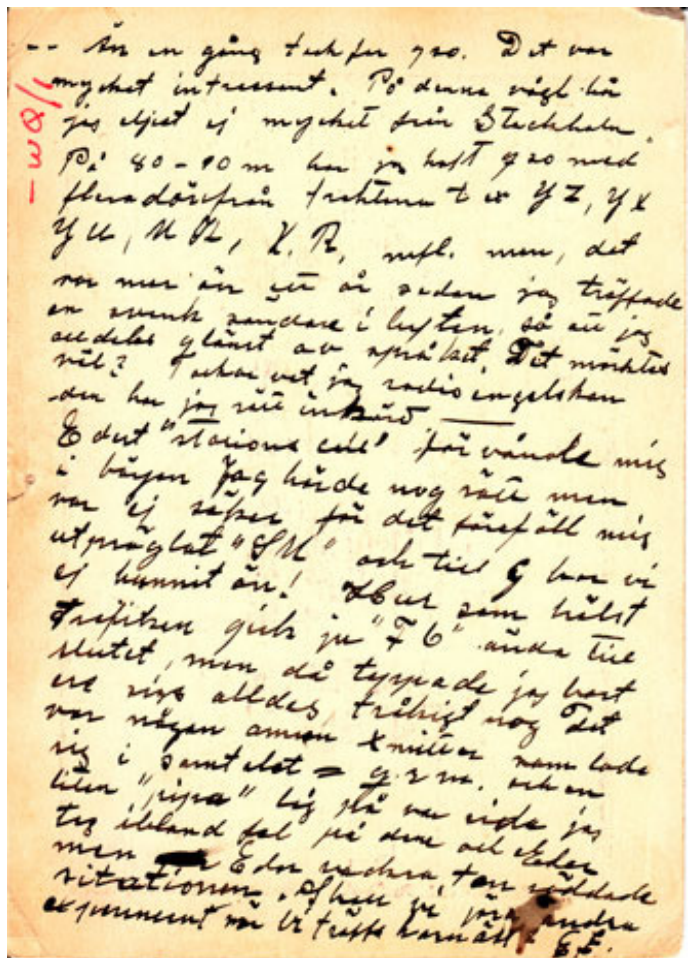
Herr af Ekenstam hade helt rätt. Man började dela ut anropssignalerna bakifrån i början av 20-talet. SMZZ var alltså den första signalen, nästa blev SMZY, följande ZX osv. Man kom faktiskt inte till bokstaven G förrän under andra halvan av 30-talet.

Hur detta kort kom till rätt amatör förtäljer inte historien. Troligen var SMGD en av SSA känd pirat och man vidarebefordrade kortet. SMGD blev säkert en av våra lagliga amatörer senare, fast då med annan signal. 73 Eric SM6JSM

Bidragit till denna skrift har följande personer

- Eric SM6JSM arkivmaterial från SSA
- Ulf SM1EEG
- Rune SM5CUI
- Jenny SM5MEK som sammansatt denna skrift.

Ett särskilt tack till Eric, SSA:s arkivarie som lagt ner många timmar på att i gamla dammiga handlingar letat fram så mycket material

Denna skrift upprättad för Uppsala radioklubb och dess 50/90 årsjubileum 2013
© Copyright 2013

WURK

SM5DFF

SM5DSN

SM5DEN

SM5BWD

SM5EJP

This is to certify that the above members of **U**psala **R**adio **K**lubb have had the pleasure of two way amateur radio contact with

ARS SM7UV operated by Eric Bjarne

Upsala 12 April 1977

SM56YE *Knut Eriksson*

Club president

Hent from SM5DSE

Awards manager

Award nr: 764

. Tidiga radioamatörer i Uppsala var:

Signal	Licensdatum	Namn, yrke och adress
SMYP	1924-09-22	Knut Hansson, urmakare, Svartbäcksg 28
SMWQ	1925-01-23	E af Ekenstam, Svartbäcksg 37
SMTL	1925-08-14	Robert Zaine, musikhandlare, Svartbäcksg 30
SMWX Waksalag 21)	1926-04-14	Einar Ludwigen, elektriker, Svartbäcksg 47 (1930
SMRY Institutet	1926-07-15	Åke Sixten Leijonhufvud, filmfotograf, Meteorologiska
SMRS	1926-12-07	Ernst Herbert Barany, professor, Jernbrog 10 B
SMTQ	1929-02-22	Erland von Hofsten, professor, Fågelsången
SM5WA	1930-05-02	Olof Lagerquist, radiotelegrafist, Jernbrog 31 A

Uppsala den 3 september 1926.

Svensk. 6.9.1926. Ndm.

Kungl. Telegrafstyrelsen

R a d i o b y r å n

S t o c k h o l m

Under hänvisning till Radiobyråns skrivelse av den 18 februari d.å. till Uppsala Radioklubb få vi meddela, att arbetena med den sedermera beslutade relästationen i Uppsala numera äro så långt framskridna, att en igångsättning kan väntas ske om 2, högst 3 veckor. Det skulle sålunda vara önskvärt, om den ledningsanslutning till telefonstationen, som telegrafverket lovat utföra och bekosta, till dess bleve färdig. Relästationen ligger i brandstationens byggnad vid Skolgatan, där å vinden ett rumbyggt för ändamålet. Antennen spännes mellan brandstationens övningstorn och en ca 27 m lång mast på andra sidan gårdsplanen. Stationens apparater levereras av Svenska Aktiebolaget Trådlös Telegrafi och effekten beräknas bli 400 watt. Man hoppas sålunda få en jämförelsevis stor räckvidd på stationen, varigenom minimitalet licenser, 1500, sannolikt mycket snart efter utsändningarnas början skall uppnås.

Vi emotse med intresse Radiobyråns vidare åtgöranden i saken och teckna

högaktningsfullt

UPPSALA RADIOKLUBB

O. Andersson

U P P S A L A R A D I O K L U B B

Uppsala den 27 september 1926.

Kungl. Telegrafstyrelsen

Radiobyran

S T O C K H O L M

Härmed får Uppsala Radioklubb anmäla, att dess relästation numera är färdigmonterad och att kvällens, av leverantören företagna försöksutsändning av en del av Stockholmsprogrammet fallit väl ut.

Klubben anhåller därför vördsamt att sådana åtgärder snarast vidtagas, att regelbunden utsändning av A.-B. Radiotjänsts program kan börja. Vi antaga, att närmare besked om dagar och program för utsändningarna erhållas från Radiotjänst.

Högaktningsfullt

S. UPPSALA RADIOKLUBB

Peren Becker

20/9 26

107

U P P S A L A R A D I O K L U B B

Uppsala den 17 november 1926.

Stav. 20/11 26
d

Kungl. Telegrafstyrelsen

R a d i o b y r å n

S t o c k h o l m

Enligt överenskommelse med Aktiebolaget Radiotjänst skall Uppsala relästation den 27 ds anordna en invigningsutsändning, som skall gå som riksprogram. Klubben ämnar inrätta brandstationens gymnastiksal till provisorisk studio för att t.v. användas för våra utsändningar.

Med anledning av ovanstående får klubben hemställa, att Radiobyran ville lenäget gå i författning om att ledning framdrages från sändstationen till gymnastiksalen i samma hus samt att en ev. två mikrofoner ställas till klubbens förfogande för ändamålet. Redan tisdagen den 25 på f.m. borde denna anläggning kunna tagas i provdrift, då musikkåren från 18 då ämnade spela in sig. Följande onsdag kl. 6 skulle så en profsändning under ledning av programchefen Holmberg äga rum.

Tacksam för hjälp och tillmötesgående i denna sak tecknar

högaktningsfullt

U P P S A L A R A D I O K L U B B

J. Bure

SVENSKA RADIOKLUBBENS UPSALA- AVDELNING.

- Ahlström, Sven, Kungsängsgatan 50.
Andersson, Bror, Ingeniör, Kungsgatan 42.
Andersson, E., Köpman, V. Järnvägsgatan 17.
Andersson, V., Installatör, Storgatan 25.
Artz, E., Elektriker, Svartbäcksgatan 28.
Askerlund, K., Verkstadschef, Valhallagatan 14.
- Berggren, Harald, Ingeniör, Sturegatan 15.
Boustedt, Fr., Stationsskrivare, Götgatan 1.
Bröms, Yngve, Ingeniör, Fridhem, Rickomberga.
Bäcklin, Erik, Assistent, Skolgatan 6.
- Danielsson, Axel, Salagatan 22.
- Ekeberg, Henning, Mekaniker, Dalgatan 31.
Ekwall, Ivar, Godsägare, Nyby.
Englund, Kristian, Stationsbiträde, Johannesgatan 6.
- Foghelin, J. B., Direktör, Vaksalagatan 24.
Frykholm, Julius, Verkmästare, Fabriksgatan 10.
- Graf, Sven, Ingeniör, V. Strandgatan 15.
Gustafsson, Harry, Fabrikör, Storgatan 5.
Gylfe, Oscar, Köpman, Storgatan 6.
- Hammar, Helge, Köpman, Drottninggatan 3.
Hansen, K. V., Telegrafkommisarie, Telegrafhuset.
Hansson, Knut, Urmakare, Svartbäcksgatan 28. SMYP.
Hillstedt, Arvid, Köpman, Järnbrogatan 10 B.
Håäl, Simon, Ingeniör, Sturegatan 15.
- Johansson, Frans, Kontorschef, Väderkvarnsgatan 36.
-
- Johansson, H., Installatör, Storgatan 25.
Johansson, Joel, Köpman, Kungsängsgatan 13.
Johansson, Sven, Ingeniör, Ö. Ågatan 17.
- Larsson, R., Johannelund 2.
Lenander, Victor, Läroverksadjunkt, Skolgatan 39.
Liljedahl, S., Vaktmästare, Fysiologiska Institutionen.
Lindberg, A., Brandmästare, Brandstationen.
Lindblom, Hans, Doktor, Svartbäcksgatan 1 B.
Lundqvist, Ragnar, Förvaltare, Fridhem, Rickomberga.
Ludvigsen, Einar, Elektriker, Svartbäcksgatan 47. — *Stax*
- Mannberg, Olov, Civilingeniör, Ö. Ågatan 17.
- Nohldén, Eric, Ingeniör, Ö. Vretgatan 10.
Norinder, Harald, Fil. Doktor, Blomgatan 6.
Norman, Erik, Doktor, Börjegatan 42.
- Pettersson, Axel, Bokhandlare, Vaksalagatan 13.
- Rosensson, John, Plåtslagaremästare, Kyrkogårdsgatan 23.
Ruhngård, Albin, Byggnätare, N. Sysselemansgatan 57.
- Schelin, Carl, St. Larsgatan 8.
Sturzen-Becker, Orvar, Ingeniör, Ö. Ågatan 19. (6 305.)
Söderberg, Ragnar, Köpman, Prästgatan 6.
Söderlund, Carl, Fabrikör, Svedenborgsgatan 27.
- Waldén, Erik, Gårdsägare, Ringgatan 1.
Wimark, J. A., Ingeniör, Sturegatan 9.
- Zaine, Robert, Musikbandlare, Svartbäcksgatan 30. SMTL.
Åhlin, Melker, Handlande, Kungsängsgatan 27.
Östling, A., Vaktmästare, Zoologiska Institutionen.